

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ

ГРИГОРІЯ ХОМИЩИНА

ЕПИСКОПА СТАНИСЛАВІВСЬКОГО

до Духовенства і Вірних
Станиславівської Єпархії
про грозу духової руїни.

Станиславів 1933.
Накладом Єпископського Ординаріату.

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ

ГРИГОРІЯ ХОМИШИНА

ЕПИСКОПА СТАНИСЛАВІВСЬКОГО

до Духовенства і Вірних
Станиславівської Епархії
про грозу духової руїни.

Станиславів 1933.

Накладом Єпископського Ординаріату.

ГРИГОРІЙ ХОМИЩИН

Божою Милостію і Святого Апостольського
Римського Престола благословенем

ЕПИСКОП СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ

Всечесному Духовенству і в Христі
возлюбленим Вірним

Мир о Господі і Архієрейське благословене

„Бодрствуйте, стойте в вір-
рѣ: мѣжайтєся, оутверждайтєся“

Будьте сильні, стійте в вірі; будьте
відважні, утверджуйтеся. (I. Кор. 16. 13.)

Український нарід за весь час свого істнуваня переходив ріжні а преріжні злидні. Неустанно нападали всякі вороги, які тяжко знущалися над народом. Убивали у війні, упро-ваджували в неволю, палили та нищили майно та всякий дорібок. Одначе й найлячніші наїзди не спричинили такого спустошеня в народі, яке тепер грозить від найновіших ворогів

а іменно від ворожих релігійних сектантів, як також від всяких розкладових впливів та безбожницьких організацій. Бо всі попередні вороги убивали тіло та нищили дочасне добро, але сі найновіші грозять убійством і затроєнем душевним, т. в. знищенем найвисшого добра, від котрого залежить не тільки всяке добро дочасне і вічне, але й все існуванє народу.

Що до релігійних сект, то їх повно появилось в послідніх часах між народом під ріжними назвами, як: евангелики або протестанти, під котрими розуміються, лютерани, кальвіністи, реформати та інші, відтак суботники, методисти, анабаптисти, дослідники св. Письма, звані байбельники, духовники або пятьдесятники та всякі інші. Всі ті секти появилися між нашим народом не самі з себе, але їх впроваджують і голосять ріжні платні агенти з заграниці, з чужих країв, а найбільше з Америки. Вони увихаються між народом і полюють та закидають сіти на незрячих людей немов на звірину. Зводять фальшивими обітницями, підплачують грішми, пускають в очи блахмана, та стараються видерти з людських душ правдиву віру і моральність, т. в. найдорозші скарби і основу всякої

сили і життя так поодиноких людей, як і цілого народу.

Правди віри, то не людські видумки, які можна змінити до вподоби, але то вічні правди незмінні, як Бог незмінний. Вони Богом обявлені і Богом приказані, в них треба вірити, їх триматися і після них жити під утратою спасення. Їх не можемо змінити, як змінюється одіж, прим. кожух або чоботи, але вони вічні. Небо і земля минеся, але правди Божі ніколи не минуться.

Кождий хто має розум, хто має совість, той тримається правдивої віри, а коли чує про якісь інші релігії, то не йде сліпо за ними, але видячи і розуміючи їх фальш і підступ не дає їм послуху і від них відвертається. То тільки безсловесні та дурні вівці у своїм розгоні біжать сліпо за бараном і летять в пропасть.

На жаль в деяких місцевостях знаходяться люди, які подібні до глупих овець, даються зводити несовісним агітаторам, дають їм послух і йдуть за ними не розбираючи і не застановлючися, які будуть потім з того наслідки. Ізза сеї причини хочу сим моїм Пастирським Листом опам'ятати зблудивших, а остерегти тих,

котрим грозить, або може грозити найбільша небезпека.

Найперше звертаю увагу, що ті всі секти, якіб вони не були, не становлять ніякої правдивої церкви, а всі їх провідники не мають ніякої власти від Ісуса Христа їм уділеної. Всі ті секти разом зі своїми провідниками якраз збунтувалися проти правдивої Церкви, яку Христос оснував і якій дав власть і все, що потрібне до захованя і голошеня правдивої віри, моральности і до усвяченя та спасеня людських душ. Христос оснував свою Церкву на св. Петрі як видимій Голові, на найвисшійм Настоятелю Церкви і Його Заступнику на землі, а відтак на Апостолах і Учениках. До св. Петра, до Апостолів і Учеників сказав Христос, котрому дана всяка власть на небі і на землі, „Дадéса мнѣ всáка влáсть на не-весі ѝ на землі“ (Мат. XXVIII. 18), щоби йшли і научали всі народи, а рівночасно сказав Христос, що хто їх слухає, Його слухає, а хто їх відкидає, Його як Спасителя відкидає. „Слѣшай вáсь, менѣ слѣшаесть, ѝ ѡметáйтсá вáсь менѣ ѡметáетсá“. (Лук. X. 16). А та власть дана св. Петрови, Апостолам і Ученикам не устала.

з їх смертю, але перейшла на їх наслідників, т. є. на кожного Св. Отця Папу Римського, на Єпископів і на священиків. Бо Церква має існувати, як сказав Христос по всі віки до кінця світа. Отже власть Його мусить переходити на наслідників так Св. Петра як і Апостолів і Учеників. Св. Ап. Петро, Апостоли і Ученики повмирали як особи, але власть Христова не зійшла з ними до гробу, але перейшла на їх наслідників, бо инакше Христова Церква пересталаби існувати. Отже кождий Св. Отець Папа Римський як наслідник св. Апостола Петра має ту саму власть що Св. Петро, є найвисшим Пастирем і Учителем цілої Церкви і Намісником Христа на землі. Єпископи є наслідниками Апостолів і вони справують уряд Апостольський в залежности від Папи по дієцезіях їм від Папи определених, а священики як наслідники Учеників сповняють обовязки священичі і душпастирські в залежности від Єпископів по парохіях від Єпископів їм определених.

В той спосіб Христос Спаситель установив Церкву навчаючу, а всі вірні до неї належачі становлять Церкву слухаючу. Тій Церкві дав Христос свою науку, свої св. Тайни і свої

заслуги, а що найважливіше, сам перебуває утлений в Найсвятішій Евхаристії, а крім сего дав св. Духа, котрий зійшов в день п'ятдесятниці, т. є. в день Зелених Свят на Апостолів і Учеників зібраних в навечернику разом з Преч. Д. Марією і прочими першими вірними і той Дух св. неустанно ділає в Церкві Христовій, ту Церкву просвічує, оживляє і провадить так, що та Церква існує по всі віки, провадить дальше діло відкуплення людського роду і вона не може помилитися, ані упасти мимо ворожих наступів і противностей, так що навіть ворожа сила пекла не може її перемогти і знищити. „Ты єси Пётръ, и на семъ камени созиждѣ церковь мою, и врата ѿдова не ѡдолѣють ей“. (Мат. XVI. 18) Так отже оснував Христос свою Церкву, котра називається католицькою Церквою. Тої Церкви мавмо триматися, її слухати і в то вірити, що Бог об'явив і що та св. католицька Церква до вірування подає, бо вона має власть учити, бо вона має власть вірних до спасення провадити, бо вона отримала до сего власть від Христа і світло та силу св. Духа.

Між св. Тайнами є одна св. Тайна, котра називається св. Тайною Священства. В тій св. Тайні уділявся через рукоположене Єпископа

власть священнича, силою котрої уділявся власть і сила св. Духа, щоби всі, котрі прийняли ту св. Тайну священства, могли важно уділяти всі прочі св. Тайни, щоби могли правити Службу Божу, т. е. приносити безкровну жертву, людий учити і слово Боже проповідати.

Всі повисші правди ми повинні завсігди мати на гадці і в серцю, та не давати послуху всяким фальшивим апостолам, котрі немов вовки одягаються в овечу шкіру, щоби людий зводити і душі їх убивати. Прецінь Христос не оснував своєї Церкви на Лютрі ані на Кальвіні, або на інших провідниках всяких сект. Прецінь Христос не післав ані Лютра, ані Кальвіна, ані прочих агітаторів, ані не дав їм ніякої власти, щоби вони були учителями і проповідниками Божого слова.

Якраз Лютер, Кальвін та інші провідники і основники тих всіх погубних сект, вони є якраз відступниками від правдивої католицької Церкви. Вже яких п'ятнацять соток літ існувала католицька Церква, коли Лютер та інші з ним відступили від правдивої науки Христової і виступили проти катол. Церкви. А всі інші основателі найновіших сект, доперва в послідних часах зродилися,

Крім сего треба знати, що поза многими сектами стоять тайні ворожі організації, які спомагають їх грішми в тій цілі, щоби нищити правдиву релігію, щоби повалити кат. Церкву, щоби людей зводити і їх душі губити. А наші деякі люди є так нерозважні і нерозумні, що дають послух і віру якимбудь зайдам та пройдисвітам. В справах чисто людських, в справах дочасних заховуємо велику осторожність і випитуємо, з ким маємо до діла, звідки він є, хто він є, яку має легітимацію, а ту в справах найважніших, в справах віри, в справах дочасного і вічного добра наші люди йдуть сліпо за першим лучшим зайдом і агітатором.

Відтак мусимо знати і розуміти, що всі ті провідники сектантські, чи вони називаються пасторами, чи причерами, чи якимбудь иншим іменем, то вони не тільки не мають ніякого післанництва від Христа Спасителя, не тільки не мають права проповідати Науку Христову і св. Письмо пояснювати, але також не мають власти і сили уділяти св. Тайни. Бо вони не мають св. Тайни священства, в котрій уділяється власть і сила св. Духа до справованя священничого уряду. І тому між ними нема ні-

яких священників, чи як наші люди кажуть „ксьондзів“. Такими „ксьондзами“ як євангелицькі пастори чи провідники інших сект, можуть бути перші лучші газди в селі, бо такі пастори, чи інші провідники нічим не ріжняються від першого лучшого світського чоловіка. І тому треба уважати за найбільшу глупоту деяких наших людей, які покидають своїх правдивих священників і кажуть, що вони собі знайшли, чи знайдуть других „ксьондзів“, себто сектантських. Справді сліпі чіпаються сліпих і всі летять в пропасть.

Понеже ті всі єретики і сектанти відкидають св. Тайну священства, а вслід за тим не мають правдивих священників, тому їх „ксьондзи“ не можуть важно відправляти Службу Божу, уділяти св. Причастіє або уділяти розрішення гріхів в св. Тайні Покаяня. Впрочім вони не узнають Найсв. Евхаристії, не узнають св. Тайни Покаяня, ані Причастія, т. є. приймаєня правдивого Тіла і Крови Христа Спасителя під видами хліба і вина, вони не узнають також інших Богослужень та освячень, як: мированя, свячення води, зіля, овочів і т. д. А коли вони правять свою службу божу, або інші богослуженя, то вони надуживають

наших Богослужень в тій ціли, щоби тим лекше і скорше ошукувати наших людей.

Так робили також лютерани, котрі з початку наслідували католицькі Богослуженя, щоби незрячих ошукувати, а відтак все відкинули, — так зроблять і теперішні сектанти пізніше, коли зовсім отуманяють зведених наших людей. А коли ті сектантські „ксьондзи“ сповідають, то також ошуканство, бо вони не тільки не мають власти гріхи відпускати, але також не є обовязані мовчати про гріхи, про котрі довідалися в сповіди і тому можуть всім розповідати. Вони в кулак сміються з тих, котрі у них сповідаються. Таксамо коли дехто з відступників з наших людей кличе такого сектантського провідника в хвили смерти і перед ним сповідається, то все є ошуканство, бо гріхи не відпущені. Видко, як велике релігійне затуманене у деяких наших людей.

Що до пояснюваня св. Письма, то треба знати, що в св. Письмі є укриті, найвисші і найглибші таїнства і тому не може хтобудь св. Письмо толкувати, а тільки католицька Церква, котра отримавши св. Духа є непомильна в справах віри і моральности і вона одна може правдиво св. Письмо пояснювати і тол-

кувати. Як кождий зачне собі толкувати св. Письмо після свого розуму і вподоби, то намножитья тільки засад віри і моральности, кільки в людських голов. Бо що голова то розум. Бо кождий буде боронити своєї „правди“. І ту в головна причина, що тільки в тих сект, тих всяких релігій і вір, бо кожда секта після себе толкує і голосить свою правду.

А прецінь може бути тільки одна непомильна правда. Великі святі і учені заглиблювалися в таїнства св. Письма, а одначе не могли всего зрозуміти і тому зверталися до катол. Церкви і так принимали Божі правди, як учила і учить катол. Церква. І тому св. Августин великий святий і учений сказав, що він навіть св. Письму не віривби, якби його не учила св. Церква. Коли так великі учені і святі чули себе слабосильними в справі зрозуміння св. Письма, то як смішними а навіть зухвалими в ті недоуки сектанти, котрі чваняться, що вони покликані до пояснюваня і толкуваня св. Письма.

Не менше кождий віруючий католик му- сить також й се знати, що не все в записане в св. Письмі, що Христос і Апостоли учили. Многі засади віри і моральности містяться

в устнім переданю і в практикованю почавши від перших часів апостольських. А над тим всім чуває, пояснює і до віруваня подає тільки католицька Церква.

На основі фальшивого розуміння св. Письма деякі секти доходять аж до божевільности, т. є. аж до утрати розуму. Вони думають, що входять безпосередно в лучність з св. Духом. На зібранях своїх всі моляться голосно як хто хоче, мовляв, по „свому“, аж до умученя, а не раз аж до шалу. І вони думають, що тоді сходить на них св. Дух. Трапляєся, що жінки вибухають голосним плачем, падають на землю і майже відходять від розуму. Чув я, що на таким однім зібраню провідник секти мав заслонити собі рукою лице і сміятися з дурних баб, котрі шльохали і пляцком лежали на землі. Справді комедія, котра йому удалася з дурними бабами. На таких зібранях не Дух св. ділає, але темний дух, сатана, котрий ніколи не стояв у правді і котрий є вітцем фальшу і підступу. Ось до такого божевіля доходять ті, котрі відступлять від Христа, котрий є дорогою, правдою і житєм. „*Изъ ёсмь пѣтъ ѡ истина ѡ живѡтъ*“ (Іоан. XIV. 6).

Най ніхто не каже і не оправдуєся, що деякі сектанти виконують деякі чесноти. Бо сатана, щоби тим лекше зводити, затримує і поширює деякі чесноти, щоби мати позори до свого погубного ремесла. Сатана добре знає, що якби отверто провадив всю свою мерзаву роботу, то всі боялисяби і не далибися звести і ошукати.

Вкінці сектанти не тільки відкидають католицьку Церкву, не тільки не узнають Найсв. Евхаристії, Служби Божої, та майже всіх святих Тайн як також інших наших освячень і Богослужень, не тільки фальшують св. Письмо, але також відкидають почитане і набоженство до святих в небі, відкидають образи святих. А що найважніше відкидають почитане Пр. Д. Марії Матери Божої; не мають до неї набоженства, понижають і нехтують її достоїнство і значіне в Провидіню Божім. Справа ясна, бо хто не розуміє Христа Ісуса, той не розуміє Його Матери. І на відворот, хто відкидає Матер, той відкидає і Христа її Сина.

І тому то сектанти і еретики знехтувавши почитання і набоженство до Преч. Д. Марії блудять також в науці Христовій відкидаючи

Його Церкву, св. Тайни і прочі многі засади віри і моральности. Бо не можна відлучити Матери від Сина, ані Сина від Матери. Вже в людськiм природнiм житю наказує Божа заповідь шанувавя також матер. Отже тим більше обовязані є правдиво віруючі католики не тільки признавати І. Христа і в Него вірувати як в воплоченого Сина Божого і нашого єдиного Спасителя, але також вірувати, що Марія є Матерію Божою. Вправді Марія не має тої самої гідности, що Христос Спаситель, бо він є заразом і Богом, одначе гідність Марії, то гідність Матери Божої, то гідність висша понад всіх Ангелів, понад всіх святих Марія перша по Бозі.

Відтак Марія є найпершою, найсильнішою і єдиною нашою заступницею і посередницею між Христом а нами. Людський рід отримав Спасителя з рук Марії. Ісус Христос прийшов до нас через Марію, і тому єдина наша дорога до Ісуса Христа тільки через Марію. Всі свої ласки і дари уділяє Христос через руки Марії, і тому коли хочемо ті ласки і дари отримати, мусимо мати горяче набоженство до Марії. Коли хочемо Ісуса Христа гідно прославити, Його наслідувати, розуміти і любити, то ма-

ємо перше славити Преч. Д. Марію, її наслідувати, розуміти і любити. Хто отже не славить Марії, хто її не наслідує, її не розуміє і не любить, той не розуміє І. Христа, Його не наслідує, Його не славить і Його не любить, як се видимо на сектантах і еретиках, які відкинули почесьть і набоженство до Пр. Д. Марії.

Пр. Д. Марія є не тільки Матер Божа, але також й Матер наша, бо І. Христос умираючи на хресті віддав нам Марію в особі св. Йоана за Матер нашу. А Марія то Матер наша найлюбіша, наймилосерніша, бо то Матер милосердя і добротливости. І тому нещасні сектанги і еретики, котрі цураються Пр. Діви Марії, позбавляють себе її опіки, її заступництва і покрову. І тому не диво, що вони всі йдуть на блудні дороги.

Знане також, з якою почесью, з яким довірем і набоженством український нарід славив і славить Пр. Діву Марію, як він до неї завсігди прибігав і прибігає у всіх своїх злиднях та гіркій доли. І той нарід завсігди знаходив і знаходить свою потіху і поміч у стіп Пр. Д. Марії Матери милосердя. А ті сектанти, ті вороги Божі і нашого народу, хочять

позбавити той нарід Матери Божої і Матери милосердя, хотять його позбавити єдиного його прибіжища і ратунку! І що з нами станеся, коли стратимо Пр. Д. Марію Матер нашу?! Де знайдемо оборону, поміч і потіху?! Справді ті сектанти, то фальшиві учителі, то вовки в овечій шкірі, то вони найбільші вороги українського народу. Вони хотять нас позбавити Матери, хотять нас учинити зовсім опущеними сиротами, бо хотять нас позбавити не тільки опіки і милосердя Пр. Д. Марії, але також й Ісуса Христа, бо коли відвернемося від Марії, відвернеся від нас й Ісус Христос. І що тоді нас чекає? Цілковита загибель. Сирітство найтяжше і найболючіше, коли не стане мами. В таким сирітстві оставби і український нарід, колиби відвернувся від Пр. Діви Марії. Тоді оставби він в своїй нещасній доли зовсім опущений і кинений на поталу і у всіх на погорду без ніякої надії ратунку.

Ось до сего хотять нас допровадити всі ті агітатори, які увихаються між нашим народом і людей ошукують і зводять фальшивою вірою і наукою. Вправді вони не показують на разі своїх пазурів, бо хотять перше обмотати нарід в свої сіти, а коли се їм удасться,

тоді вони виступять отверто і будуть диктувати то, до чого зобов'язалися як платні агенти. Вони на разі наслідують наші Богослуження, декуди відправляють навіть молебень до Пр. Д. Марії, але те все тільки для замилення очей, тільки до часу. Бо коли вони свого діпнуть, тоді поведуть нарід туди, куди їм захочеся.

Провідники сектантські, щоби тим лекше і тим більше ловити людей, грають на нуту патріотизму і любви народу і видають себе як великих патріотів і народолобців. І тому правять свої богослуження в народній мові, розумієся по свому, голосять патріотичні проповіді, словом хотять уходити за спасителів народу. Тимчасом то не патріоти, то не народолобці, то не спасителі, але платні агенти, хитрі зводителі і лукаві душегубці. Ті провідники сектантів то переважно люде упавші і звихнені, або вигнані з духовної семинарії. І чи вони можуть бути спасителями народу? Вони за гроші, як платні агенти, є проповідниками фальшивих релігійних сект, а не з покликання і пересвідчення. Деякі з них були у мене і щиро призналися, що їх робота, то тільки нищене народу, та просили, щоби їх ратувати з багна.

Ті сектантські провідники удають українських патріотів, а тимчасом часть їх вже постаралася про злуку з польськими протестантами у Варшаві. Їх патріотизм то найнебезпечніша погуба для народу. Бо люде через них зведені, є пропаші для народу, вони є закалою для народу, вони вносять роздор і гнилий розклад в народі. Вони є тим гниючим трупом, котрий заражує нарід. Хто з легким серцем немов кожух та чоботи змінює найвисші правди віри, той з легким серцем змінить і свої почуваня любови до свого народу. Хто за гріш зраджує Церкву, той за гріш зрадить й нарід. Сектанти і ті всі, котрі до них пристають, хотять відірвати наш нарід від правдивої Церкви, а нарід відірваний від Церкви остане без проводу і розсиплється та піде блудними дорогами. Наш нарід й так поділений, а через сектантів ще більше поділиться, настане ще більший роздор, а роздор завсігди провадить до руїни. Так отже всі ті секти є загибелію для народу не тільки під оглядом релігійним, але також й народним.

З болем серця мушу ту зазначити, що в тих місцевостях, де показала ся сектантська пошесть, там читальні „Просвіти“ стали першими приютами, захистами та розсадниками

сектантства, — бо се правдива дійстність, що де кинулася секта, то першу молитовню мала в читальни „Просвіти“. Се дуже а дуже сумно свідчить о тих читальнях. Вони замість про-свічувати нарід в правді, замість двигати до добра, вони затемнюють людські душі, вони спроваджують руїну.

Пригляньмося ближше поведеню і роботі сектантів та їх провідників, щоби тим ясніше пізнати і відчути їх облуду, як також глупоту наших людей.

Недавно тому були у мене особи, котрі при-дивлялися зблизька тій цілій сектантській роботі і представили мені навіть на письмі цілу облуду то-го руху. Подам деякі короткі виїмки з їх письма.

Сектанти нібито проголошують любов ближнього, а самі між собою жеруться немов голодні собаки та називають одні других зло-діями і конокрадами.

Один з провідників евангелицької секти вибрався до сусідного села на своє богослу-женє. Було там кількоро людей, що під-писали деклярацію свого переходу на еван-гелицьку віру, зате було більше цікавих. Про-повідник той увійшов до молитовні, надяг на себе таяр, себто реверенду і спостеріг, що

вибираючися з дому, забув нотатку, котра мала служити за наш Службник (Літургікон) до відправлення Служби Божої. Легко заклопотаний нахилився до одного з своїх прихильників, котрий прийнявся служити за дяка, і сказав, що мусить відчитати, а не співати службу божу. Отворив на столі лежачу біблію де попало, а була се якраз друга Книга Мойсея і зачав удавати ніби Службу Божу і від часу до часу звертався до свого дяка виговорюючи тільки кінцеві слова: „во віки віків“, або „помолімся“ і тим подібні. За десять хвиль був готовий, обернувся до згромаджених і сказав, що велика праця його чекає сьогодні, бо прийшла депутація з одного села, де всі переходять на євангелицьку віру і тому там мусить їхати. А то все була неправда. Скоро тільки виїхав за село з тим своїм ніби дяком засміявся і сказав: „бачите, так беся дурному хлопови клина в голову“.

Сей провідник за другим разом приричашав по свому своїх приклонників, а відтак сам себе причашав, також по свому, бо горівкою боніу, налявши досить до чаші і закусував булкою з родзинками, яку йому спекла одна панночка і що неділі чи свята йому приносила таку

булку. Одного разу так много наляв горівки до чаші, що не був в стані всего випити, та заставив свого дяка, щоби докінчив. Недавно тому, щоби людей зеднати, а передовсім жінщини, „мирував“ своїм мированем своїх „вірних“ перфумою, і тому недармо потім жартом говорено, що жіноцтво цілий тиждень не вмивалося, щоби не змити пахоців.

Инший знов з тих провідників був хитрий і менше марнотравний, бо купив рицинусу, того, що люде уживають на прочишене жолудка і зробивши з прутика березової мітли хрестик мирував своїх сектантів, а коли йому звернено на се увагу, та що у евангеликів нема мированя, відповів: „Хлоп, ще руку уцілує, шустку дасть, тай видить, що я якийсь ксьондз“.

Навіть самим німецьким протестантам було за много того доброго і тому заборонено йому правити богослуженя в німецькім костелі. І тому він перенісся на село, де мав вільні руки і робив, що хотів. По свому сповідав, причащав, мирував, святив воду та паску, виганяв бісів, відправляв сам собою видуману службу божу, словом, сповняв всі функції можливі і неможливі навіть у протестантів. Не диво проте, що

в другім селі так сердечно його прашали, що ледви втік з села і вже там більше не показався.

Один знов з них учив своїх приклонників, що можна причащатися навіть по їдженю. Тоді один з хлопців присутних сказав на голос: „ходім хлопці, наїмося фест пирогів, підем до Мошка напитися, а відтак прийдем на науку і до причастія“. Ізза такої його науки люде його зненавиділи, його непокоїли, приходили серед ночі під його вікно і кричали: „пастуху вставай і пусти кров корові, бо захоріла“. Вкінци він винісся з села, бо не стало слухачів.

В однім селі сказав сектантський провідник, що він править службу божу тільки до: Отче наш, бо ще не скінчив цілої теології, але на другу неділю вже був готовим духовником, співав цілу службу божу, сповідав та причащав.

Один селянин захотів оженитися з тещею, т. є. з мамою своєї покійної жінки. А понеже католицька Церква в таких случаях не диспензує і забороняє вінчанє, удався він до одного з тих пасторів і той обіцяв йому дати слюб, коли він перейде на евангелицьку віру.

Сектанти, щоби притягати людей на свою віру, одним платять доляри, а другим позичають гроші на векслі, котрі опісля продають жидам або відпускають другим у формі позички.

Один з тих проповідників не умів навіть провести молитви Отче наш, та карткував поспішно евангеліє св. Матея гл. 6. стих 9, де та молитва Господня написана. Або коли мав нібито причащати, то молитву перед причастієм проводить в той спосіб, що в одній руці тримає чашу, а в другій нотатку, з котрої відчитує молитву.

Один з тих сектантських провідників хрестив дитину бензиною щоби, мовляв, не мала глистів (хробаків).

Вони удають наших священників і тому одягаються в реверенди подібно як наші священники, щоби людей зводити, чи радше, щоби „дурним хлопам клина в голову бити“. Щоби собі ще більше людей зеднати, танцюють з жінками та дівками наших селян, або забавляються з селянами в гостині так, що нераз поплячуться.

Ось таке поведене подав я в короткості з письма, яке мені вручили висше сказані особи добре ознакомлені з цілою сектантською роботою.

Що ті упавші сектантські провідники виконують таку свою негідну роботу, нема що дивуватися, бо се їх таке погане ремесло, але що наші люде даються їм ловити і за ними йдуть, то справді не можна зрозуміти. Ту справді бездонна глупота.

Одні з наших людий пристають до евангеликів і ріжних інших сектантів, бо не знають ані розуміють навіть головних правд віри. Вони не знають хто є Христос, хто Матер Божа, не знають, що є Церква, що є св. Тайни, не мають понятя про освячаючу благодать, про Найсв. Евхаристію та безкровну жертву, т. є. Службу Божу. Вони замість правдивої віри живуть грішними забобонами, своїми туманними звичаями, а відтак в своїй бездонній глупоті приймають все за правду, що їм якінебудь упавші пройдисвіти голосять.

Як велике релігійне затемнене подекуди між нашим народом видно з того, що вірні, котрі ще не опустили правдивої Церкви, радо пристають з відступниками, просять їх в гостину, вінчаються, а навіть ходять на переміну раз до своєї церкви, а раз до сектантської молитовні і уважають відступників так само за добрих християн як і правдиво віруючих. Що за ту-

манство! Прецінь не може бути двох правдивих вір. Не може бути чорне білим, ані біле чорним. В однім селі сектанти пішли колядувати до католицького священика, а коли той їх нагнав, бо уважав се за кпини з себе, тоді повстало нарікане у одних і других, бо після їх розумованя ті сектанти пішли з колядою, щоби славити Бога. Що за підступне лукавство! Хто зрадив католицьку Церкву і віру, то колядувати в домі катол. священика, се чисте глузоване з катол. віри і катол. Церкви як також понижене і визиване катол. священика. Рівнож каригідною глупотою є, коли одні і другі нарікають, що катол. священик не хоче уділятися до читальні ізза того, що в виділі тої читальні засідають також вретики-сектанти. Сеж прецінь неможливо для католицького священика, бо він через се потверджувавби, що одні і другі добрі, через се усиплявби совість відступників, а ще невідступивших утверджувавби в їх релігійнім затемненю і глупоті. І так у нас всьо помішане: правда і фальш, злоба і праведність, моральність і грішне жите, чеснота і проступок. І чи дивуватися, що сектанти серед такого духового запамороченя так легко ловять наших людей?!

Відтак переймаються фальшивою вірою люде упавші, котрі живуть в гріхах і не хотять навернутися. Душі їх забагнені шукають такої віри, котраби їм не тільки не докучувала та не викидала їх блудне жите, але навпаки, щоби ще усипляла їх совість. Чужоложники, розпустники, п'яниці, злодії, ошусты, та инші їм подібні радо хапаються фальшивої віри, котра позволяє їм на свобідне жите і не вяже совісти. Такі люде зовсім не здають собі справи, що колись треба вмерти і стати на суді Божім. Такі люде зовсім не звертають уваги на се, що вправді вигідно є жити після фальшивої віри, але лячно буде вмирати.

Рінож пристають до фальшивої віри такі, котрі приймають від них гроші і так за марний гріш продають свою душу, на котру нема ціни, бо кожда душа відкуплена кровію Христовою. Вони лакомяться на марний гріш, а тратять те, що найдорозше. Гріш минеться, розійдеся, з него не буде хісна, бо се юдин гріш, але гріх і зрада правдивої віри остане на завсігди. Лячний їх кінець. Їх кінець, то кінець зрадника Юди, котрий з лакіства на гріш продав І. Христа, а сам відтак повісився. Жите ту на земли коротке, скоро минеться,

але проклята вічність по смерті ніколи не скінчиться.

Також є такі люде, котрі в своїй гордості і зарозумілості хочять диктувати в церкві і розказувати священикам, а коли сего не можуть осягнути, тоді пристають до сектантів і кажуть, що вони вже мають своїх „ксьондзів“. Подекуди так люде роззухвалені, що хочуть диктувати не тільки священикам, але навіть Епископови. З погрозою відступства безлично ставяться навіть до Епископа!

Знайдеться кількох ворохобників в громаді, які, щоби священикови доскулити, збунтують людей в селі і грозять переходом до евангеликів чи інших сект, як не станеся по їх воли, бо кажуть, що так „громада собі жадає“. Погніваються з священиком, а відтак гніваються і на Пана Бога. Такі ворохобники то не вівці Христового стада, але то рогаті воли, дикі звірі, які спричинюють заколот між людьми, та гіршать і псують людські душі.

Вкінці пристають до евангеликів чи інших сект тому, бо кажуть, що їх пастори за дурно все відправляють. Та се тільки тимчасово, доки вони дістають гроші з заграниці. Коли вони

зорганізують свої віроісповідні громади, тоді скажуть платити на своє удержане і на будову молитовнів, як також їх домів. Впрочім їх відправа, чи уділюване св. Тайн, „служба божа“, чи інші душпастирські дійства, то всьо неважне, бо вони не в священиками і тому не вільно під тяжким гріхом просити їх о відправу якихбудь богослужень, хочби навіть даром відправляли.

Нехайже ті всі, котрі допустилися сего найтяжшого і найбільшого злочину, бо зрадили правдиву віру і Церкву, нехай опам'ятаються і навернуться поки ще час, поки ще милосерде Боже не вичерпалося.

Як зачуваю, декотрі пізнали свій блуд, хотілиби навернутися, але не можуть зважитися, бо їм соромно тепер вертати. На се звертаю їм увагу, що згрішити, се людська неміч, але в злім тревати, се діявольство. Як вони мали відвагу прилюдно відречися правдивої віри і Церкви і дали згрішене, найже тепер мають відвагу вернутися прилюдно і згрішене направити. Се не в честь, коли хто в грісі і блуді упертий. Тільки глупий і упертий чоловік з гордості треває в грісі і в злім, але мудрий і розумний в покорі при-

знається до поповненого гріха і в той спосіб повертає правдиву честь Богу і собі.

Рівнож остерігаю всіх, щоби далекі були від всяких сектантських агітацій і не давали їм послуху. Щоби не лакомилися на ніякі обітниці, котрі на те обчислені і обдумані, щоби тим лекше ловити в небезпечні сіти незрячих людей. Належить оминати сектантські зібрання, там не йти, хочби тільки з цікавості. Бо через се дається згіршене, а сектарі мають притоку голосити, що маси людей до них горнутья.

При тій нагоді вони фотоґрафують зібраних людей без розбору, так своїх як також тих, що прийшли з цікавості, а відтак посилають фотоґрафію до своїх організацій за границю, звідки беруть гроші, щоби доказати, що вони не дармують і що за їх працю належитья їм платня. На світі в ріжні купці, промисловці і гандлярі, котрі заробляють на свій прожиток, а сектарі гандлюють людськими душами, щоби мати платню. Дуже погане і мерзке те ремесло.

Крім сего не читати їх письм, брошур і книжок, в котрих сектарі воюють брехнями, напастями і очерненнями проти катол. Церкви, віри і релігії. Всі ті їх письма, брошури і ле-

тючки, які вони розкидають масово між народом, всі їх часописи, які видають, в заборонені і тому належить їх не тільки не читати, але нищити і спалити, або віддати своєму священникови.

Вкінці всі, котрі не далися досі заманити сектантством, най будуть дуже осторожні, най оминають відпавших і з ними нехай не пристають. Се одначе не значить, щоби їх ненавидіти, бо ненависть в гріхом, але се значить, щоби ненавидіти, боятися і сторонити від їх заблудження і відступства. Всіх ближних маємо любити, але не їх грішне і згіршаюче жите, задля котрого ми не сміємо входити з ними в приязнь і товариські зносини. Бо приставане з ними, прошене їх в куми, на весіля чи яку иншу гостину, значить те саме, що потверджувати і утверджувати їх в блуді. Через сторонене одначе від них і ми самі себе забезпечуємо від упадку, а упавші знов тим більше будуть занепокоєні в своїй совісти і тим більша в надія їх опам'ятаня і навернення.

Як чесна і правесна жінка соромиться і уникає грішної і упавшої наложниці, так правдивий і чесний чоловік сторонить від упавшого. Щасливий той чоловік, що не йде на

дорогу нечестивих, що з ними не заходить в товариство, що не засідає в раді упавших грішників та душегубців. Так говорить Дух св.: „Блаженъ мѣжъ, ѿже не ѿде на совѣтъ нечестивыхъ, ѿ на пѣти грѣшнихъ не ста, ѿ на сѣдѣлицѣ гвѣителей не сѣде“. (Псал. I. 1 2).

* * *

Представивши небезпеку, яка нам грозить з боку сектантства, хочу представити ще дальші небезпеки, котрі рівнож для нас шкідливі, а то тим більше, бо мають принадні позори добра.

І так найперше зверну увагу на позори фальшивого патріотизму і любови свого народу. Любити свій нарід є правом природним, вродженим, подібно, як дитина любить свою рідну маму, хочби убого вдіту, а відвертається від чужої, хочби як багатой, як се зауважила одна поважна особа. Ми всі повинні любити свій нарід, не соромитися його мови, боронити прав свого народу, дбати про його добро, для його добра працювати, жертвуватися, навіть терпіти. Одначе та вся наша любов свого народу, та праця, терпінє і жертва для него мусить бути чесна, благородна, т. є. не сміє противитися праву Божому і волі Божій. В противнім разі не буде Божого благосло-

веня, а вся наша праця, жертва і терпінє обер-
неся на шкоду власного народу. Се нам дик-
тує простий розум, а ще більше любов Бога
і ближнього.

Тимчасом у нас є апостоли, котрі голо-
сять иншу любов свого народу, инший патріо-
тизм. Вони ставять нарід як найвисшу власть.
Коли поставиться таку засаду, тоді тратять
значіне правди віри і моралі, котрі впливають
і мають своє значіне в найвисшій, безмежній,
всемогучій і найсвятішій авторитеті і власти
Бога. Коли український нарід, або українська
державна має уходити за божище, за найвисше
право і власть, а не Христос правдивий Бог,
тоді після домагань того народу, чи держави,
має уформуватися і уложитися инша релігія,
инші чесноти і инша віра. Тоді мусить бути
релігія і моральність инша від тої, якої дома-
гаєся Христос. Тоді католицька Церква тратить
своє значіне, а мусить бути національна, на-
родна, т. є. не така, яку Христос установив,
але така, якої нарід хоче після свого власного
розумованя. Тоді дозволена ненависть ближних,
коливони чужі народністю, тоді дозволені сабо-
тажі, злочини і убійства, коли вони сповняються
для українського народу і в імя укр. держави.

Одначе вже здоровий природний розум нам говорить, що це є дуже погубне, бо ввертає цілий порядок природний і надприродний Богом установлений. Бо нарід сам з себе не може бути найвисшою властію, він є так само залежний і підпорядкований Божій найвисшій власті і Божим правам. І тому всякий вчинок, хочайби як повний жертви, навіть з відданем свого життя для свого народу, коли він противний Божим правам, є завсігди злочином, є гріхом, а народови не принесе добра, навпаки шкоду. Хочайби хтось через злочин приспорив не знати яке добро для свого народу, а навіть державу збудував, то й сего не вільно робити, бо така робота вийде на згубу народу і держави. Кождий гріх, кождий злочин завсігди має погубні наслідки. Коли ввійде в звичай, що злочин сповнений в імя народу, чи для народу і для своєї держави є добрий і дозволений, тоді затреся розумінє і почутє правдивої чесноти і правдивої моральности, т ді в такім народі чи державі будуть сповнятися злочини і проти своїх, бо кождий буде уважати за добро народу те, що є добре після його власного розумованя і вподоби, хочайби то було само собою злом, а хто бувби сему

противний, буде уважаний за ворога, котрого треба побивати, або його позбутися. І тоді злочини будуть уходити за геройство, бо вони будуть сповнятися в ім'я України і для України!

Такий схиблений і нездоровий націоналізм вивертає порядок Божим правом установлений. Такий націоналізм хоче, щоби єпископи то робили, що він диктує, щоби священники йшли за його проводом. А хто не хоче йому піддатися, сей уважаний за не свого, чужого, а навіть за ворога народу. Се видно в великій часті по наших народних установах. Се видно нераз по загальних зборах та зїздах тих народних установ. Се видно по тих націоналістичних газетах, які грязею обкидають всіх, котрі не по їх дусі.

Сей фальшивий націоналізм видвигає свої кличі і засади як правило поведеня і життя. Входить прим. в звичай, що співаються коляди не в честь Різдва Христового, але в честь України. Словом, зачинає входити в життя не обявлена Христова релігія, але релігія національна, чи радше націоналізм стаєся релігією.

А се все не вийде на добро народу, бо Христос відмовить свого благословеня, душі

людські затемнюються і щораз більше блудять. В народі наступає гнилий розклад, гнила хвороба. Тоді мають доступ всякі погубні кличі, всякі небезпечні засади і всякі фальшиві науки, коли тільки вони прибирають позори патріотизму і добра народу. І ту є також причина, чому всякі секти мають такий легкий доступ до нашого народу. Ту також причина, чому читальні „Просвіти“ є першими приютами, захистами і розсадниками сектантства там, де воно появилось.

З так фальшивого патріотизму і з так зле зрозумленої любови свого народу виродився і вироджується радикалізм, котрий вправді каже, що він лишає свободу релігії, одначе в практиці він відкидає і нехтує релігію. І тому радикалізм не є так склонний до сектантства, бо він не хоче мати ніякої релігії, але за те дуже шкодить добру народа, бо нищить правдиву віру, релігію і Церкву, котрі є якраз підставою і жерелом всякого правдивого добра народу.

Радикали затроїли своєю розкладовою роботою цілі повіти. Де радикалізм надихав душі людські, там вони мертві.

Радикали втискаються в народні установи як: кооперативи, а головню опановують чи-

тальні „Просвіти“. Крім сего вони як колись організували нашу молодь в „Січах“, так тепер заманюють в свої нові організації так звані „Каменярі“. І що буде з тої молоді перенятої духом радикалізму?!

З радикалізму один тільки крок до сельробізму та большевизму, котрий також зачинає поширюватися між нашим народом. Сельробізм чи большевизм то явний і завзятий бунт проти всякої релігії. Большевизм не узнає душі людської, а трактує чоловіка як худобу, а радше гірше ніж худобу, бо худобу трактує такою якою вона є, а в чоловіці большевизм винищує все, що становить істоту людськості. Большевизм узнає тільки бездушну машину, чоловіка як складову часть машини, а цілий його зміст і значіне тільки в дочаснім, земським добрі, тільки в матеріалізмі, так що матеріалізм то релігія большевизму. Ту моральні чесноти, душевні вартости чоловіка не мають ніякого значіння. Розпустна плотянність і змисловість, підступ, фальш, лож, насильство, убийство, кривда, рабунок, морд, — всьо дозволене, наколи ходить о осягнене своєї ціли.

Большевики нехтуючи безсмертність душі і позагробове жите поставили за ціль і призначене чоловіка тільки добро дочасного жита і обіцяли створити рай на землі, а тимчасом створили пекло. Голод і нужда в цілій большевицькій державі, в тій державі, котра є так розлога і має так великі природні скарби.

Міліони людей остало вимордованих, великі маси мучені по тюрмах. Діти цілими громадами опущені. Зв'язь родинна розірвана. Прослідоване релігії шаліє, церкви позамикані і обернені на свіцькі установи, або на доми всякої забави. Справді царство антихриста!

І таким раєм хотять большевики обдарувати й інші народи і тому стараються на цілім світі зробити революцію і переворот. Та тим раєм задурюються деякі і з наших людей, так звані сельроби. Найби вони пішли там до большевиків, найби закоштували того щастя, а з певністю відхотілосяби їм того большевицького раю та неба. Деяким з наших людей, яких захопили большевики в часі війни, удалося втечи від них і вони оповідають жахливими словами про те нещасте і горе, яке панує в большевиків.

Большевики з самого початку обіцяли створити радянську Україну аж до самостійності, щоби в той спосіб приманити українську інтелігенцію на Україні, відтак селянам обіцяли роздати всі панські лани, щоби зловити для себе також селянський стан. А тимчасом те все був тільки підступ. Большевики здусили всяке українське народне жите, інтелігенцію винищили, в части повбивали, або запроторили в тюрми, або вислали на острови соловецькі, де також жде загибель. Селянам все повідбирали, кажуть їм працювати гірше ніж за панщини, взнять по тюрмах, або висилають на Сибір.

Словом там нищене нашого народу під оглядом релігійним, духовим, народним і матеріальним. І коли навіть упадуть большевики, то дуже буде тяжко, щоби наш нарід на Україні міг двигнутися і відродитися. І такого раю бажають для нашого народу і тутки наші деякі люде, котрі зачаділи чадом сельробізму і большевизму.

* * *

Справді настали дуже грізні часи. Сектанство, поганський патріотизм та націоналізм, радикалізм і сельробізм, та большевизм грозить

знищенем нашого народу і то знищенем найтяжшим і найнебезпечнішим, бо знищенем духовим. А знищене духове, то цілковите убийство народу.

Та серед сих жахливих обставин нема иншого виходу, як сильно стояти в вірі і не тратити відваги, як до сего упоминає Ап. Павло: „Бодрствуйте, стойте въ вѣрѣ: мѣжайтєса, оутверждайтєса“. (I. Кор. XVI. 13).

Триматися сильно засад віри, котрі нам Христос об'явив і св. католицька Церква до вірування нам подає. Вони єдино спасенні, як Христос є єдино дорога, правда і жите. (Йоан XIV. 6).

Треба нам вооружитися у все оруже Боже, щоби можна остоятися супроти д'явольских підступів, щоби остоятися в день лютий, а передовсім треба нам вооружитися охороною віри. „Облеци́тєса во всѣ оръжіѣ Божіѣ, ѣкво возмоци вѣмъ стати противъ ко́знемъ д'явольскимъ..... да возможете противити́ся въ дѣнь лю́тъ... Надъ всѣми же воспрі́ймше щіть вѣры“ (Єфес. VI. 11. 13. 16).

Вже в Старім Завіті праведники силою віри побідили всі противности і ворожі насильства. Вони вірою побідили царства, виконали справедливість, отримали обітници, замкнули

паші львів, угасили огненну силу, захоронилися від вістря меча, поконали неміч, були кріпкі в війнах, змусили до утечі ворожі полки „Йже вѣрою повѣдиша царствїа, содѣлаша правдѣ, полбчиша ѡвѣтованїа, заградїша оустѣ львївѣ: Оугасїша сіаѣ ѡгненнѣю, ѡзвѣгоша ѡстреа меча, возмогѣша ѡ нѣмоци, выша крѣпцы во вранѣхѣ, ѡбратїша вѣ вѣгство полкї чѣждїхѣ“. (Євр. XI. 33-34).

Треба постоянно руководитися засадами п правдами катол. віри, бо діявол хитрий ворог уживає всяких способів, а навіть позорів добра, щоби тільки людей впровадити в блуд, щоби затуманити і втрутити в пропасть. Сатана, щоби свого дїпняти перемінюєся навіть в ангела: „Сѣмѣ во сатана прѣвѣразѣтсѣ во ѡггела свѣтла.“ (II. Кор. XI. 14).

І тому св. Ап. Павло каже, що колиби хто а навіть ангел голосив що иншого, ніж те, що голосить правдива віра, то така наука проклята: „Но ѡ ѡще ми, ѡлї ѡггелѣ сѣ невесѣ благовѣстїтѣ вѣмѣ пѣче, ѣже благовѣстїхомѣ вѣмѣ, ѡнадема да вѣдетѣ“. (Галат. I. 8).

Відтак, щоби устоятись в вірі, щоби не датися звести, треба неустанно просити о сві-

тло і поміч у Христа Спасителя. До сего упоминає сам Ісус: Чувайте і моліться, щобисьте не впали в напасть: „Молітєся, да не внідете вѣ напасть“ (Лук. XXII. 40). Таксамо св. Ап. Павло упоминає, щоби вооружитися молитвою, благанєм по всякий час: „Всáкою молітвою й молéніємъ молáщєся на всáко врéма“. (Єфес. VI. 18). Головно треба звернутися до Ісуса Христа в Найсв. Евхаристії, ту Його треба перепрошувати за те забутє наше на Него, за всякі зневаги Йому нами заподіяні, за те, що ми Його не любили, а відтак просити о поміч і ратунок для себе, для свого народу і для тих, що блудять в душевнім затемненю.

Треба нам звернутися з благанєм до Пресвятого Серця Ісуса Господа, до того осідку милосердя і богочоловічої любови. А благаймо то Боже Серце через Преч. Діву Марію, Непорочно Зачату. Бо Марія стерла голову змія, вона знищила всі єреси і фальшиві науки. Вона все може у Божого Серця досягнути, а Боже Серце все нам може учинити. Молімся через своїх Ангелів хоронителів і всіх Ангелів, молімся через святих, котрих імена носимо, як також через всіх святих, молімся через душі в чистилищи, словом робім наступ молитвою в тих нещасних часах.

Та не тільки треба нам самим стояти сильно в вірі і молитися, але треба нам також і боронити правд віри і моральности після наших сил і можности. Вороги виступають безсоромно проти Христа і проти Його Церкви, а наші вірні мовчать, бо бояться наразитися на неприємність, на напасть, або на зневагу. Вірні думають, що се належить тільки до священників, а тимчасом кождий, хто вірує в Христа, хто любить Ісуса Христа, повинен також стати в Його обороні. Як добрі діти боронять чести і добра своїх родичів, так правдиві вірні, як добрі діти і слуги Ісуса Христа повинні постояти за справи і славу Його, бо тим самим постоюють і за власне добро і свою честь. Ісус Христос всею посвятив для нас, свої труди, терпіня, своє жите до послідної каплі крови. Христос замість предложенної Йому радости поніс за нас хрест і не зважав на понижене і неславу, якої за нас дізнав: „Йже вмѣстѣ предлежати́а́ смѣ радости, претерпѣ́ крѣстѣ, ѡ́ срамотѣ́к нерадѣвѣ́“. (Єф. XII. 2). Перші християни за віру, за Христа йшли на муки, терпіли прослідуванє, жите клали, а нинішні многі вірні соромяться навіть бути віруючими християнами, щоби не наразитися на насмішки

від безбожних людей. А вже, щоби за Христа і за віру терпіти, трудно таких знайти. І тому то св. Ап. Павло упоминає всіх вірних, щоби приготувалися на терпеливість і на всяке терпіня: „Бдѣще во всѣкомъ терпѣнїи“. (Єфес. VI. 18).

Тому, хто правдиво вірує в Христа, хто правдиво любить І. Христа, той не тільки сам не дасться заколибати в вірі і любові, але буде також старатися всіми можливо силами правдиву віру боронити і в той спосіб зазначити любов до Ісуса, хочби мав навіть наразитися на терпіне, напасть а навіть прослідуваня.

Колиби дикий звір явився в селі, чи в якій-будь місцевості і грозив розшарпанем домашної худоби, то всі мешканці вооружилисяби, щоби того звіра позбутися. А євангелик, або инший сектант чи якийбудь ворог Божий, то гірше чим дикий звір, бо він грозить розшарпанем не домашної худоби, але людських душ. Тому повинні всі тим більше позбутися таких душегубців, вправді не бійкою, але правними і дозволеними способами гнати їх з села.

Коли грозить повінь, або коли вибухне огонь, то бють в звони і всі кличуть о ратунок та уживають всяких способів, щоби за-

побічи нещастю. Тимчасом злі газети, брошури і летючки немов повинь заливають людські душі, немов огонь палять їх, а тимчасом наші люде на те все не тільки обоятно та холодно дивяться, але ще й самі читають. Тому таку нещасну повинь, такий грізний огонь треба стримати не тільки нищенем таких газет і всякого рода письм, книжок і брошур, але треба також старатися про поширюване католицьких газет та релігійних і хосенних книжок. Рівнож треба гуртуватися в християнсько-католицьких організаціях та установах, як: читальні парохіяльні, церковні кооперативи і тим подібні.

Рівнож в особистих зносинах між кривими, знайомими, наколи вони блудять, треба ужити можливих способів, щоби їх опам'ятати і навернути як: представляти їх блудне поведене, просити їх, опам'ятувати, а навіть упоминати. А хто позискає і уратує душу людську, той набуде великий скарб і велику заслугу.

*

*

*

В той спосіб я старався вказати Всечесному Духовенству і всім в Христі Вірним найнебезпечніші манівці, на які хотять спровадити наш нарід Божі вороги, фальшиві пророки та

звихнені учителі. Написав я про те все з любови до найлюбішого Спасителя, котрий за свою найвисшу і найсвятішу любов дізнає так тяжкої невдячності від людей. Рівнож написав я сей Лист з любови до людських душ, та з обовязку як Епископ і Пастир сеї Дієцезії. І Христос, Судія всіх нас, осудивби мене тяжко, якби я видячи ті всі небезпеки не остеріг, не представив і не упімнув тих, за котрих я маю колись відповідати перед Христом Спасителем, найвисшим небесним Пастирем.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога і Отця і причастіє св. Духа най буде зі всіми Вами.

Дано в Богородчанах дня 2. лютого н. ст. 1933.

† ГРИГОРІЙ
Епп.
